Wychodzi raz w tygodniu. *Porto opłacone ryczałtem.*

ROK XV. Kraków, dnia 3 września 1932 Nr. 25.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ

Cena abonamentu:
Abonament kwartalny 4 zł
" półroczny 8 zł
" roczny 16 zł
Prenumeratę i ogłoszenia przyjmują wszystkie biura dzienników i ogłoszeń

Godziny urzędowe Redakcji od 6 do 7 wiecz. Rękopisów Redakcja nie zwraca.
Redakcja i administr. **Kraków, Grodzka 43.**
Telefon Nr. 132-67
Konto P. K. O. Nr. 400.342

Ogłoszenia:
Wiersz milim. 1 szp. na okładce 40 groszy
Wiersz milim. 1 szp. na I str. okładki 60 groszy
Wiersz milim. 1 szp. w tekście 60 groszy
Cała strona okładki Zł 200 Pół strony okładki Zł 100
Ćwierć strony Zł 50 Ósma strony Zł 25
Cała strona w tekście Zł 450, Pół strony Zł 230
Ćwierć strony Zł 120 Jedna ósma strony Zł 60

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego

Doniesienie na czasie o wadach dostarczonego towaru wystarcza do zadośćuczynienia obowiązkowi z art. 347 u. h. wyraźne postawienie towaru do dyspozycji nie jest potrzebne.

Orzeczenie Izby III. S. N. S. 1, z 25-go listopada 1931 Rw. 1859/31.

Sąd Okręgowy w Sanoku (S. S. O. Bernhaut), wyrokiem z 27. sierpnia 1930, Cg. J. I. 375/29 oddalił powoda z żądaniem przysądzenia mu od pozwanego sumy 1666 zł. 70 gr. z pn.

Z uzasadnienia: Pozwana firma po otrzymaniu i wypróbowaniu dostarczonych przez powoda dwóch kół zamachowych, zawiadomiła powoda listem z dnia 8-go maja 1929 r. o wadach kół i wezwała powoda do ich naprawy, grożąc w przeciwnym razie zamówieniem innych kół na rachunek powoda. Następnym listem z dnia 6. czerwca 1929 r. znowu zawiadomiła powoda, że przedsięwzięta przez niego naprawa kół nie usunęła ich wad i oświadczyła, że oddaje koła do naprawy firmie „Ferrum“. Listem z dnia 18. czerwca 1929 r. pozwana znowu zawiadomiła powoda, że wzmiankowana firma naprawy dokonać nie mogła, gdyż koła wogóle nie zostały wykonane wedle wzoru i że pozwana zmuszona będzie zamówić inne koła, jeżeli powód wkrótce tej sprawy nie załatwi. Na to powód zawiadomił pozwaną listem z dnia 20. czerwca 1929 r., że uważa sprawę za załatwioną, gdyż dostarczył kół wedle wzoru i za nic więcej nie odpowiada, na co pozwana listami z 21. czerwca i 25. czerwca 1929 r. doniosła powodowi, że dostarczonych kół nie przyjmuje i rachunku za ich wykonanie nie wyrówna, gdyż wykonanie nie odpowiada zamówieniu.

Z ustalonego stanu faktycznego co do pytania, czy koła odpowiadały zamówieniu okazuje się, że koła nie odpowiadają modelowi, wedle którego miały być wykonane, a pozatem wskutek istotnych wad wykonania, wogóle nie nadają się do użytku u pozwanej. — Skoro tedy pozwana, po dostarczeniu i wypróbowaniu tych kół wytknęła powodowi powyższe wady i kilkakrotnie wezwała do ich usunięcia, lecz bezskutecznie, a następnie odmówiła przyjęcia tych kół i zapłaty umówionego wynagrodzenia, zastrzegając sobie dochodzenie szkody, do czego była uprawnioną w myśl paragr. 1167 u. c. i art. 347 u. h., żądanie przez powoda zapłaty za dostarczone koła, jest nieuzasadnione.

Sąd Apelacyjny we Lwowie (S. S. A. Łonicki, Munk i Dziurzyński), wyrokiem z 21. kwietnia 1931 II. Bc. 60/30 zatwierdził wyrok I. instancji.

Sąd Najwyższy (S. S. N. Dr Dbałowski, Bańkowski, Dyduszyński, Wiceprok. Dr Wisłocki) nie uwzględnił rewizji.

Z uzasadnienia: Tak powód jak i pozwana są kupcami w rozumieniu ustawy handlowej (art. 4). Zamówienie kół zamachowych do tartaku pozwanej, było czynnością handlową (art. 273), zatem przepisy ustawy handlowej mają tu zastosowanie (art. 277). Po myśli art. 347 u. h. obowiązkiem kupującego jest tylko doniesienie na czasie o wadach dostarczonego towaru, wyraźne postawienie do dyspozycji nie jest potrzebne. Skoro pozwana firma uczyniła zadość przepisowi art. 347 u. h., a dostarczone koła nie nadają się do użytku, nie jest obowiązaną ani do przyjęcia kół (art. 346 u. h.), ani do zapłaty ceny kupna (par. 932, 1167 u. c.). Okoliczność, że wady kół można było usunąć i to małym kosztem, jest obojętna, gdyż powód mimo upływu dłuższego czasu tych wad nie usunął, a ponieważ wady kół były tego rodzaju, że uczyniły je niezdatnymi do użytku, mogła zamawiająca odstąpić od umowy, bez potrzeby wyznaczenia terminu do poprawienia, którego i tak kilkakrotnie żądała (par. 1167 u. c.).

Zebranie dyskusyjne koncesjonarjuszy alkoholowych w sprawach monopolowych.

Dnia 25 bm. (w czwartek) odbyło się w lokalu Centrali Związku Kupców w Warszawie (Senatorska 22) Zebranie Dyskusyjne, zwołane przez Centralę Zrzeszeń Kupców Winno-Wódczanych i Restauratorów dla omówienia i przedyskutowania aktualnych zagadnień handlu i wyszynku napojami alkoholowemi w związku z ogłoszeniem nowego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o monopolu spirytusowym i projektowanem rozporządzeniem wykonawczem Ministra Skarbu do tegoż rozporządzenia.

Przy licznym udziale zainteresowanych koncesjo-

Ciąg dalszy na str. 11-tej.

PRZEGLĄD KUPIECKI

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ KUPIECKICH MAŁOPOLSKI ZACHODNIEJ.

Rok XV. **Kraków, dnia 3 września 1932** **Nr. 25.**

Treść numeru:

DR NORBERT SALPETER.

Kodeks karny a księgi handlowe

Ogłoszony kodeks karny, który wchodzi w życie z dniem 1 września 1932 wprowadził bardzo poważne zamieszanie w związku z przestępstwami objętemi art. 280 i 281 Kodeksu Karnego. Przestępstwa te zgrupowane w dziale XL. dotyczą ogólnych przestępstw na szkodę wierzycieli popełnianych. Ponieważ w tej materji płyną różne najsprzeczniejsze pogłoski, koniecznem jest zapoznać się bliżej ze wzmiankowanemi artykułami.

Przedewszystkiem uwaga ogólna: Art. 280 i 281 Kod. Kar. traktuje o naruszeniu obowiązków ciążących na kupcach i przemysłowcach **w związku z prowadzeniem księgowości kupieckiej.** Naruszenia te idą w dwóch kierunkach, a mianowicie: a) gdy kto narusza ciążący nań obowiązek prowadzenia księgowości kupieckiej, a prowadzi je **wadliwie,** lub **wcale** jej nieprowadzi. Wówczas grozi kara aresztu do 6-ciu miesięcy lub grzywny; b) Naruszenie zaś materjalne następuje wówczas, gdy kto prowadząc już księgi kupieckie, prowadzi je w sposób niezgodny z prawdą, albo księgi handlowe uszkadza, ukrywa, przerabia lub podrabia. Wówczas za to naruszenie grozi więzienie do 5 lat.

Z natury rzeczy narzuca się wprost pytanie, **kto właściwie zobowiązany jest prowadzić księgi handlowe?** Wedle kodeksu handlowego obowiązującego na terenie byłego zaboru **Austrji,** a więc w Małopolsce i **Cieszyńskiem** obowiązany był prowadzić księgi handlowe t. zw. kupiec **o pełni praw.** Do tych kupców zaliczał § 7 ustawy wprowadczej do kodeksu handlowego tych, którzy płacili, lub im wymierzono podatek zarobkowy we wysokości zależnej od ilości mieszkańców tej miejscowości, w której kupiec przedsiębiorstwo prowadził. Wysokość tego podatku była wogóle **warunkiem wpisu** do rejestru handlowego, płacący niższy podatek zarobkowy wykluczony był od wpisu do rejestru handlowego.

Późniejsze jednak zmiany w podatku zarobkowym nie miały wpływu na raz uskuteczniony wpis. Władze podatkowe winny były nadsyłać sądom wykazy kupców, płacących podatek we wysokości w § 7 ustawy wprow. do kodeksu handlowego unormowanej, a to na zasadzie reskryptu min. spraw. z 24 maja 1871 i minist. skarbu z 5 grudnia 1887 ogłoszonego rozp. min. sprawiedl. z 22 grudnia 1887. Do współdziałania powołane były również izby przemysłowo-handlowe, jako prowadzące kataster przemysłowy.

Gdy wprowadzono u nas podatek przemysłowy,

a było to w r. 1923 zniesiono moc obowiązującą państw. podatku zarobkowego w b. dzielnicy austrj. Wówczas to się stało, że wpis do rejestru handlowego na zasadzie podatku zarobkowego utracił na znaczeniu, i nastał okres ex lex. Trwało to lat kilka. Dopiero w r. 1927 wydane zostało rozp. Prezydenta Rzeczp. z dnia 22 września 1927 r. pod poz. 762 (Dz. U. R P. Nr. 85), które zmieniło ustawę wprowadczą do austrj. kodeksu handlowego, a które zawiera postanowienia następujące: Wzmiankowany § 7 otrzymuje brzmienie następujące, że przepisy kodeksu handlowego o firmach, **księgach handlowych,** o prokurze **stosują się:** 1) do tych **kupców,** którzy są obowiązani do **publicznego składania rachunków,** a to zgodnie z ustawą o pod. przemysłowym; dotyczy to **spółek akcyjnych, z ograniczoną odpowiedzialnością i spółdzielni;** 2) Nadto do tych **kupców,** którzy prowadzą przedsiębiorstwa **handlowe I. i II. kat., z wyłączeniem** jednak tych, którzy należą do kategorji II., ale na tej zasadzie, że sprzedają towary t. zw. wytworniejsze. Stosują się nadto do przedsiębiorstw **przemysłowych I. do V. kategorji.** Jeżeli firma kupca wpisaną jest do rejestru handlowego, to w wypadku, gdy przedsiębiorstwo zaklasyfikowane zostanie później do niższych kategorji, np. do III. kat. handlowej, lub VI. i niższej kat. przemysłowej, to nie ma takie zaklasyfikowanie żadnego wpływu na raz uzyskany wpis. Na prośbę jednak kupca sąd winien wykreślić taką firmę z rejestru.

Otóż w związku z temi przepisami należy rozpatrzeć działanie art. 280 kod karnego z kilku punktów widzenia: a) odnośnie do tych, którzy **nie są** wpisani do rejestru handlowego i ksiąg handlowych **nie prowadzą;** b) są wpisani do rejestru handlowego i ksiąg handlowych **nie prowadzą;** c) są wpisani, i księgi handlowe prowadzą.

Tu nadto należy rozbić czasokres do 30 września **1927, jako dnia ogłoszenia zmiany § 7 ust. wprowadczej,** i czas do 1 września 1932, i czasokres po wejściu w życie kodeksu karnego.

ad a) Ponieważ ustawa o podatku zarobkowym została zniesiona z chwilą wejścia w życie ustawy o podatku przemysłowym, t. j. w r. 1923, przeto aż do dnia 30 września 1927 ci, którzy do rejestru handlowego nie byli wpisani, nie odpowiadają za nie prowadzenie ksiąg kupieckich. Po 30 września 1927 do czasu wejścia w życie kodeksu karnego odpowiadaćby powinni kupcy I. i II. kat., oraz przemysłowcy I. — V. kat jedynie na mocy § 12 ust. wprowadczej do kodeksu handlowego, t. j. mogą podlegać karom porządkowym przewidzianym w § 12 od 10—300 zł., tak za niewpisanie się do rejestru, jak i nie prowadzenie ksiąg. Od 1 września 1932 jednak podlegają już działaniu art. 280 kodeksu karnego, t. j. karze aresztu, lub grzywny, o ile z dniem 1 września ksiąg kupieckich nie założyli, ponieważ należą do kupców o pełni praw, a aczkolwiek do rejestru handlowego niewpisani, są do wpisu zobowiązani.

ad b) Ci zaś, którzy **byli** i są wpisani i ksiąg nie prowadzą **bez względu na to,** do której kategorji handlowej, czy przemysłowej należeli, czy obecnie należą — odpowiadają do 1 września tylko na zasadzie dawnego § 12 ustawy wprowadczej, t. j. podlegają karom porządkowym od 10—300 zł., a po 1 września 1932, chociażby należeli do kategorji niższych, np. III. handlowej, lub VI. i niższej przemysłowej odpowiadać będą z art. 280 kodeksu karnego, dlatego, bo wpis do rejestru rodzi zobowiązanie do prowadzenia ksiąg handlowych.

ad c) Ci zaś, którzy są wpisani i księgi kupieckie prowadzą, o ile należą obecnie do kategorji III. i IV. handlowej, względnie od VI. do VIII. kategorji przemysłowej, mogą przez zgłoszenie do sądu, iż należą do niższych kategorji zwolnić się przez wykreślenie z rejestru handlowego z obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych, a więc z następstw jakie na nich art. 280 kodeksu karnego kładzie.

Z tego zaś, co powiedziano wynika, że **wszyscy kupcy I. i II. kategorji, oraz przemysłowcy I. do V. kategorji nie mogą się zwolnić z obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych, bez względu na to, czy są, czy nie są zarejestrowani,** a temsamem stoją pod grozą art 280 kodesku karnego. Wykreślić się z rejestru handlowego bez likwidacji przedsiębiorstwa nie mogą, przeciwnie muszą się do rejestru wpisać.

Cała różnica między dzisiejszym, a dawniejszym stanem rzeczy jest tu tylko ta, że aż do chwili wejścia w życie ustawy karnej, podlegali oni tylko karom porządkowym sądów handlowych, obecnie podlegają jurysdykcji sądów karnych.

Wniosek, do którego doszedłem, jest tak rewelacyjny, że mimowoli zastanawia. Rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z 22 września 1927 porucza wykonanie tego rozporządzenia odnośnym resortowym ministerstwom. Otóż tu powstaje pytanie, czy odnośne rozporządzenia wykonawcze zostały wydane. Dawne austrjackie rozporządzenia wykonawcze z natury rzeczy wygasły, a opierały się one na przepisach o doniesieniach władz skarbowych do sądów o tych kupcach, którzy odpowiedni podatek zarobkowy płacili.

W każdym razie z chwilą wejścia w życie art. 280 kodeksu karnego sytuacja praktycznie uległa niebywałemu zaostrzeniu. Ogromne masy kupców i przemysłowców **ksiąg nie prowadzą — bo nie umieją** i niemają środków finansowych, by trzymać specjalne siły kwalifikowane do prowadzenia buchalterji kupieckiej. Ogromne masy zaklasyfikowane są do kategorji wyższych z powodu najzupełniej bezdusznych przepisów dotyczących świadectw przemysłowych, — choć ani rozmiary ich interesów, ani rodzaj nie daje najmniejszej podstawy do klasyfikowania ich do kategorji kupców o pełni praw. Już z ducha kodeksu handlowego wynika, że chodzi tu o poważnych kupców, którzy conajmniej zdolni są finansowo trzymać prokurzystów. Tymczasem mamy tu do czynienia rzeczywiście z typem po największej części grajzlerniczym. I oto ci „wielcy“ kupcy mają księgi handlowe prowadzić, co więcej wedle najnowszych systemów

W niedzielę, dnia **4 września 1932** odbędzie się o godz. 11 przedp. w lokalu Krakowskiego Stowarzyszenia Kupców ulica Grodzka L. 43.

ZGROMADZENIE KUPIECKIE

celem omówienia przepisów nowego kodeksu karnego, dotyczących się **obowiązku prowadzenia ksiąg handlowych**

Referat przedmiotowy wygłosi: **Adwokat Dr. Wilhelm Goldblatt**

Z uwagi na niezmierną doniosłość i aktualność sprawy oraz ze względu na konieczność zapoznania się szerokiego ogółu kupieckiego z przepisami, wchodzącymi w życie już z dniem 1-go września br. o jaknajliczniejszy udział uprasza Członków

Wydział Krak. Stowarzyszenia Kupców.

buchalterji, by nie popaść w zarzut „wadliwości“ w prowadzeniu ksiąg.

Doprawdy, jesteśmy państwem potężnych aspiracji. Przykrem jest tylko, że zamiast trzymać się ziemi — nawet w kodyfikacji najnowszych przepisów — bujamy w powietrzu. Sądzę, że może zrozumiene tego, iż przez mnożenie najnowszego typu „przestępców z musu“ nie doprowadzimy do celu, przeważy myśl, by narazie pozostawić bez mocy wiążącej art. 280 kodeksu karnego.

Jakie zmiany wprowadza rozporządzenie o tzw. „Funduszu Bezrobocia“

W Nr. 58 Dz. U. z 15-go lipca b. r. ukazał się jednolity tekst ustawy o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia, o postępowaniu przy przyznawaniu i wypłacaniu zasiłków dla bezrobotnych oraz o sposobie ściągania składek na rzecz Funduszu Bezrobocia.

Najważniejsze postanowienia, tyczące się szerokiego ogółu są następujące: Obowiązkowi zabezpieczenia na wypadek bezrobocia podlegają **robotnicy** bez różnicy płci, po ukończeniu **16 lat** życia, pozostający **w stosunku najmu pracy** w przedsiębiorstwach przemysłowych, górniczych, hutniczych, handlowych, komunikacyjnych przewozowych, oraz innych zakładach pracy choćby na zysk nieobliczonych, a prowadzonych w sposób przemysłowy, o ile przedsiębiorstwa te zatrudniają **conajmniej 5 pracowników**, t. zn. jeżeli ogółem zatrudniają 5-ciu pracowników, a więc albo conajmniej 5 robotników, albo z ogólnej liczby 5-ciu pewną część robotników, a pewną część pracowników umysłowych.

Przykład: Kupiec, zatrudniający 5-ciu pracowników, w tem 3-ch buchalterów i 2-ch robotników fizycznych, jest **obowiązany** do zgłoszenia we Funduszu Bezrobocia 2-ch robotników fizycznych (podczas gdy 3-ej buchalterzy podlegają obowiązkowi zgłoszenia w Zakładzie Pensyjnym.

Z zasiłków korzystać mogą robotnicy podlegający obowiązkowi zabezpieczenia, których stosunek najmu pracy został rozwiązany i którzy w 12 miesiącach przed dniem zgłoszenia prawa do zasiłku podlegali conajmniej przez 26 tygodni temu obowiązkowi. Za tydzień uważa się 6 dni pracy, przyczem przypadające na dzień pracy święto zalicza się jako dzień pracy.

Zgłoszenie bezrobocia winno być dokonane w Państwowym Urzędzie pośrednictwa pracy, w jego oddziale lub w jednej z instytucji zastępczych.

Zabezpieczeni, których głównym źródłem utrzymania nie jest praca najemna, nie są uprawnionymi do zasiłków.

Podstawą do wymiarów wkładek jest **faktyczny** zarobek robotnika. Wysokość wkładki, obliczanej od każdorazowo wypłacanych zarobków wynosi 2% sumy, służącej za podstawę do wymiaru wkładek, przyczem suma poniżej 50 gr. zaokrągla się do 50 gr., zaś suma powyżej 50 gr. zaokrągla się do 1 złotego.

Dla otrzymania zarobku dziennego, służącego za podstawę do obliczania wkładki, dzieli się sumę wypłaconego robotnikowi za ostatni okres płatniczy zarobku bez uwzględnienia jakichkolwiek potrąceń przez liczbę dni, za które zarobek ten został wypłacony. Przypadającą za zabezpieczenie robotnika wkładkę, dzieli się między pracodawcę a robotnika w ten sposób, że 1.5% płaci pracodawca zaś 0.5% robotnik.

Za uiszczenie wkładki odpowiada pracodawca, który część wkładki przypadającej od robotnika potrąca przy każdorazowej wypłacie należnego ro-

botnikowi zarobku. Część wkładki przypadającej na robotnika, niepotrącona z jakiejkolwiek przyczyny przy wypłacie zarobku, **nie może być potrącona przy wypłatach następnych,** natomiast winna być uiszczona przez pracodawcę z własnych funduszów. Wkładki zakładów pracy winny być **co miesiąc z dołu najpóźniej do dnia 20-go następnego miesiąca** przekazane do Funduszu bezrobocia wzgl. do instytucyj przez niego wskazanych.

Podstawę wymiarów zasiłku dla uprawnionego do niego robotnika stanowi **przeciętny dzienny zarobek** w podlegających zaliczeniu do zabezpieczenia ostatnich 13 tygodniach (78 dni) przed dniem zgłoszenia się o zasiłek. Dla otrzymania tego przeciętnego zarobku dzieli się sumę zarobków, wypłaconych robotnikowi w ciągu ostatnich 13 tygodni, przepracowanych przed dniem zgłoszenia się o zasiłek, a podlegających zaliczeniu do zabezpieczenia bez jakichkolwiek potrąceń przez liczbę dni, za które zarobki te zostały wypłacone. O ile obliczony w ten sposób zarobek przeciętny wyniesie więcej niż 6 zł., wówczas zasiłek oblicza się od 6 zł. jako maximum.

Prawo do pobierania zasiłku zaczyna się po 10 dniach od dnia zarejestrowania się bezrobotnego w Państwowym Urzędzie pośrednictwa pracy i trwa najwyżej przez 13 tygodni w ciągu 1 roku, licząc od dnia pobrania pierwszego zasiłku tygodniowego.

Prawo do pobierania zasiłku na wypadek bezrobocia traci robotnik, między innemi w wypadku, **jeżeli dobrowolnie z przyczyn nieuzasadnionych rozwiązał stosunek najmu pracy.**

Zakład pracy, z którym robotnik, ubiegający się o zasiłek zabezpieczeniowy, rozwiązał stosunek najmu pracy, obowiązany jest na żądanie robotnika **wydać w ciągu 24 godzin zaświadczenie,** którego treść ustali w drodze rozporządzenia Minister Pracy.

Pracodawcy, uchylający się od obowiązku wydania świadectwa wzgl. zgłaszania wolnych posad we właściwych urzędach pośrednictwa pracy, **karani będą grzywną od 50 do 1.000 złotych, uchylający się zaś od obowiązku zgłaszania robotników podlegających obowiązkowi zabezpieczenia, oraz od płacenia wkładek grzywną od 250 do 3.000 złotych,** która to grzywna na wypadek nieściągalności może być zamienioną na karę pozbawienia wolności do 13 tygodni.

Przedsiębiorcy, zatrudniający personal obowiązany do zabezpieczenia we Funduszu Bezrobocia winni **przestrzegać szeregu formalności,** połączonych ze zgłoszeniem wzgl. wymeldowaniem odnośnej części personalu we Funduszu Bezrobocia i tak:

O ile dotychczas przedsiębiorstwo nie zgłosiło swych robotników, podlegających obowiązkowi zarejestrowania we Funduszu Bezrobocia, winno to uczynić natychmiast drogą zgłoszenia we właściwym zarządzie obwodowym. Zarejestrowanie się polega na zakomunikowaniu Zarządowi Funduszu Bezrobocia danych, mających znaczena dla ustalenia obowiązku zabezpieczenia na wypadek bezrobocia zatrudnionych w zakładzie pracy robotników, oraz wciągnięcie zakładu pracy do rejestru zakładu objętych tym obowiązkiem. Mianowicie podać należy: Nazwę zakładu, adres, charakter, oraz ogólną ilość zatrudnionych pracowników. Przedsiębiorstwa i zakłady pracy prywatne, zatrudniające conajmniej 5-ciu robotników lub też 5-ciu robotników i pracowników umysłowych łącznie powinny dokonać obowiązku zarejestrowania się **w ciągu 2-ch tygodni** od dnia uruchomienia zakładu. Inne zaś przedsiębiorstwa, t. j. takie, które dotychczas nie były obowiązane do zabezpieczenia, gdyż nie zatrudniały odpowiedniej ilości pracowników (conajmniej 5), lecz ilość tę podwyższyły, powinny dokonać zarejestrowania się w ciągu 2-ch tygodni od dnia zatrudnienia conajmniej 5 robotników lub też łącznie 5 robotników i pracowników umysłowych.

Również o ustaniu obowiązku zabezpieczenia na skutek unieruchomienia zakładu lub zmniejszenia liczby zatrudnionych poniżej 5, obowiązane są zakłady pracy **w ciągu 2 tygodni** zawiadomić właściwy Zarząd Obwodowy Funduszu Bezrobocia. **W razie rozwiązania stosunku najmu, winny być**

w ciągu 7 dni nadsyłane zawiadomienia o tym fakcie.

Przedsiębiorstwa i zakłady pracy, podlegające obowiązkowi zabezpieczenia robotników winny zamieszczać w księgach płac wzgl. w wykazach wypłat (listy płac) następujące rubryki:

1) kwotę zarobku wypłaconego robotnikowi w danym okresie płatniczym;

2) liczbę dni, za które zarobek ten został wypłacony;

3) kwotę potrąconej robotnikowi wkładki.

Wreszcie przedsiębiorstwa i zakłady pracy, o których mowa, obowiązane są nadsyłać, do właściwego Zarządu obw. między 1 a 10 **każdego miesiąca**, za miesiąc ubiegły poświadczone przez nie **wyciągi z ksiąg płacy** lub też odpisy imiennych wykazów wypłat, zawierające dane wyżej pod 1—3 wymienione, przyczem liczby podane w rubryce potrąconych wkładek powinny być **podsumowane**. Ponadto jednocześnie powinny być podane: ogólna suma należnych za dany miesięczny okres wkładek oraz liczba wszystkich zatrudnionych w poszczególnych okresach płatniczych ubiegłego miesiąca pracowników, z podaniem liczby tych robotników, którzy podlegają obowiązkowi zabezpieczenia w Funduszu Bezrobocia.

Listy płacy robotników, prowadzone przez przedsiębiorstwa, powinny być przez nie **przechowywane w ciągu roku**. Na żądanie Zarządów obwodowych F. B. listy płac bądź w oryginale, bądź w poświadczonych przez przedsiębiorstwa i zakłady pracy odpisach, powinny być dostarczane Zarządom.

Wszelkie druki, o których wyżej mowa była, nabyć można we właściwych zarządach obwodowych F. B. (w Krakowie, przy ul. Lubelskiej 27) po ustalonej taryfie, t. j.:

1) druki o przyjęciu robotników za sztukę gr. 2;

2) druki o przyjęciu robotników pół ark. gr. 1.50;

3) druki o zwolnieniu robotników za sztukę gr. 2;

4) druki o zwolnieniu robotników pół ark. gr. 1.50.

Zakłady pracy, znajdujące się na prowincji, mogą należytość przesyłać w znaczkach pocztowych.

Adwokat Dr. Goldblat, Kraków.

Zasady odpowiedzialności wedle nowego Kodeksu Karnego.

I.

Dnia 1 września br. zacznie obowiązywać w całem Państwie nowy **Kodeks karny** i nowe **Prawo o Wykroczeniach** wraz z przepisami wprowadczemi. Nowe te ustawy ogłoszone zostały w urzędowym Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej w Nr. 60 z dnia 15 lipca 1932. Temsamem z dniem 1 września b. r. stracą moc obowiązujące dotąd na ziemiach polskich, pozostałe po zaborcach trzy różne Kodeksy karne, t. j. austrjacki, niemiecki i rosyjski, a w ich miejsce wchodzi w życie na całem terytorjum państwowem jednolite prawo karne materjalne podobnie jak to u nas już obowiązuje jednolite rodzime prawo karne formalne, t. j. **Kodeks Postępowania Karnego.**

Ze względu na doniosłość ustawodawstwa karnego dla jednostki i społeczeństwa, oraz ze względu na niebywale krótką dylację ustawową od dnia ogłoszenia tych nowych ustaw do dnia rozpoczęcia ich mocy obowiązującej koniecznem i celowem jest zapoznanie najszerszych warstw ludności przynajmniej z zasadami przewodniemi, myślami podstawowemi i zasadniczemi urządzeniami tego nowego naszego dzieła ustawodawczego, zwłaszcza, że cały szereg norm i instytucji w tym Kodeksie Karnym jest bardzo skomplikowany i obejmuje nader ważkie nowości w polskiej kryminalistyce.

Wiadomo, że ogół w zasadzie ustaw nie czyta. Jednostka przeciętna poznaje konkretny przepis ustawy karnej dopiero wówczas, gdy tenże nabiera dla niej specjalnego zainteresowania, a ma to normalnie miejsce wtedy, gdy wchodzi w kolizję z daną normą karną, t. j. gdy ma sprawę.

Nowe nasze ustawy karne są wprawdzie owocem przeszło dziesięcioletnich studjów i prac naszej Komisji Kodyfikacyjnej, jednakże nie znalazły się one nigdy na warstacie naszych ciał prawodawczych, nie były one przedmiotem dyskusji, krytyki i uchwał Sejmu i Senatu. Zostały one wydane i ogłoszone w drodze dekretu, jako Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej na podstawie konstytucyjnych upoważnień do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy.

Prasa codzienna o projektach ustawodawczych naszej Komisji Kodyfikacyjnej przynosi tylko drobne i ogólnikowe wzmianki reportażowe. Prace zaś naukowe i krytyka ustaw we fachowych pismach prawniczych rzadko kiedy dochodzą do wiadomości najszerszych warstw ludności. Stąd też ludność u nas prawie nigdy nie jest dostatecznie poinformowaną o treści i duchu nowych ustaw, zwłaszcza kar-

nych, a „mały“ człowiek zwyczajnie o nich zgoła niema pojęcia.

A przecież nieznajomością ustawy nikt zasłaniać i tłumaczyć się nie może. Każda bowiem ustawa, szczególnie karna sankcjonuje fikcję prawną, że z chwilą jej ogłoszenia w sposób legalny (t. j. w Dz. U.), każdy w obrębie Państwa przebywający, a w niektórych wypadkach każdy, zwłaszcza obywatel polski, nawet zagranicą żyjący polskie ustawy (karne) znać powinien, względnie zna i wedle nich tu w kraju odpowiada.

Stąd też uważam za konieczne i nader celowe zapoznanie możliwie najszerszych kół ludności ze zasadniczemi instytucjami i wytycznemi nowych ustaw, szczególnie, o ile i w czem odbiegają i różnią się od dotychczas obowiązujących systemów karnych i o ile wprowadzają nowe urządzenia i konstrukcje w naszej dziedzinie kryminalnej dotąd nieznane.

II.

Artykuł niniejszy zajmie się jedną z najważniejszych dziedzin nowego Kodeksu Karnego, t. j. unormowanemi w nim zasadami odpowiedzialności karnej. Wstępnie wprowadzę tu czytelnika w pojęcie, istotę i cele prawa karnego. Otóż zadaniem prawa karnego jest: utrzymanie ładu społecznego i bezpieczeństwa publicznego, zapewnienie bytu i swobodnego postępu państwu, jego organom i urządzeniom publicznym, zabezpieczenie jednostce i legalnym związkom wszystkich tych dóbr i interesów, które z racji ich konieczności i celowości oraz użyteczności muszą być i są przez prawo chronione.

W istocie swej prawo karne obejmuje ogół norm i instytucji niezbędnych dla spełnienia tych zadań i celów, a to przez nakazy i zakazy takiego postępowania, by zasadnicza, konstytucyjnie zagwarantowana wolność jednostki nie zamieniała się w swawolę, by nikt drugiego i zbiorowości nie naruszał, pozytywnie, by każdy w granicach legalnych mógł bytować i wyżyć się. Pojęciowo każde naruszenie ustawy karnej stanowi przestępstwo, które z woli ustawy pociąga za sobą ekspijację sprawcy, t. j. jego karę. Państwo zatem przez swoją władzę karzącą spełnia nader ważną funkcję zarówno wobec swej ludności, celem umożliwienia jej egzystencji i rozwoju, względem siebie dla salwowania swojego władztwa, jak w końcu wobec innych państw na zasadzie zwyczajów i układów międzynarodowych a to przez ściganie i karanie przestępstw.

Nasilenie tej represji, zarówno wewnętrznej, jak i wszechświatowej znajduje swój wyraz w t. zw. polityce kryminalnej państwa. W miarę wzrostu przestępczości wzrasta też nasilenie władzy karzącej państwa, a to przez właściwą represję oraz zapobieganie (prewencję) przestępstwom przez odpowiednie systemy karne i środki zabezpieczające dla obrony i ochrony przed plagą przestępców.

Instrumentem w tej walce z przestępczością jest prawo karne formalne, **u nas Kodeks Postępowania Karnego.** Określa on zakres działania i postępowanie władz karnych w ściganiu przestępcy, właściwy przewód i wykonanie kary. Prawo karne jako dział prawa publicznego zasadniczo wyłączone jest z pod dyspozycji stron. Obejmuje przepisy bezwzględnie i imperatywnie obowiązujące, do których każdy bezwarunkowo stosować się musi. Najwybitniejszem też znamieniem prawa karnego jest bezwarunkowy posłuch wobec nakazów i zakazów ustawy, przymus w zastosowaniu, oraz kara za jej naruszenie. Nowsze ustawodawstwa karne karzą przestępcę nietylko w drodze odpłaty za naruszenie ustawy tj. popełnienie przestępstwa, chcą też jego sprawcę powstrzymać, tegoż i innych odstraszyć od popełnienia dalszych przestępstw, ale przedewszystkiem zamierzają społeczeństwo ochronić przed atakami na jego dobra.

Na konstrukcję odpowiedzialności karnej wpływa też w najnowszych systemach karnych pogląd socjologiczny na winę i karę, że przestępstwo jest wynikem nietylko indywidualnych cech i skłonności przestępcy, ale także i to przedewszystkiem warunków życia, wychowania i środowiska, w jakich człowiek nieposzlakowany stał się przestępcą, a następnie, że kara winna być celowa.

Innemi słowy, nowsze Kodeksy Karne karzą nie czyn przestępny jako taki, ale sprawcę przestępstwa przy uwzględnieniu wszystkich tych elementów i warunków tak podmiotowych sprawcy jak i przedmiotowych sprawy, środowiska, które złożyły się na powstanie i utrwalenie się przestępstwa.

Na takiej właśnie zasadzie indywidualzacji winy i kary wybudowanym został nasz Nowy Kodeks Karny.

(Ciąg dalszy nastąpi).

Ulgi w spłacie zaległości w podatku przemysłowym.

Jak wiadomo rozporządzenie Ministerstwa Skarbu w powyższej sprawie, które ukazało się w maju b. r. zawierało 2 okresy, a manowicie: 1) do końca sierpnia b. r. i 2) od 1 września b. r.

W okresie 1), t. j. między kwietniem a końcem sierpnia mona było korzystać z t. zw. **bonifikat** czyli opustów, z których korzystać mogli ci zalegli podatnicy, którzy zaplacili całą należność za r. 1931, różnicę między zaliczkami a wymiarem za r. 1930. Ci więc, o ile prócz powyższych kwot płacili dalsze sumy na zaległości za lata ubiegłe (a więc na zaległości z tyt. zaliczek na 1930, za lata 1929 i 1928 i dalej wstecz) korzystali z 50%, 35%, wzgl. 25% opustów.

Obecnie, a więc od 1 września wygasł okres bonifikat i rozpoczyna się okres płacenia w **szeregu rat** zaległości za lata ubiegłe. Musimy więc ponownie wyjaśnić, że **przedewszystkiem** jako podstawowy warunek — wymaga rozporządzenie — zapłaty należności podatkowej za rok ostatni, t. j 1931, oraz różnicy między wymiarem a zaliczkami za r. 1930. Kto tę zaległość wyrównał, ten korzystać może z ratalnej płatności sum, zaległych za lata ubiegłe, a więc z tyt. zaliczek kwartalnych na r. 1930, za r. 1929, 1928 i dalej wstecz. Raty te płatne są w wysokości 1/3 części zaliczek płatnych na r. 1932 (i późniejsze). Przykład: Podatnik ma zapłacone podatki za r. 1931, oraz różnicę między zaliczkami a wymiarem na rok 1930. Mimoto jednak ma jeszcze zaległości w kwocie 750 zł., a to z tyt. zaliczek na 1930 (200 zł), należności za r. 1929 w kwocie zł. 350, oraz za r. 1928 w sumie zł. 200. Wymiar za rok 1931 wynosił 20.000 obrotu, a więc podatek (wedle 2 i ½%) wynosił 500 zł. Na podstawie tego wymiaru obowiązany jest płacić zaliczki kwartalne na r. 1932 w terminach: 15 lipca b. r., 15 września b. r., 15 listopada b. r. i 15 marca 1933 po zł. 100. Płacąc drugą zaliczkę kwartalną (15 września) w kwocie zł. 100 może równocześnie wpłacić **zł. 33.33 na poczet dawnych zaległości**, tak, że cała zaległa należytość zł. 750 będzie płatną w ciągu kilkunastu rat kwartalnych. Odsetki od wpłat dokonanych począwszy od września na poczet powstałych przed 1 kwietnia 1931 r. zaległości wynosić będą 6% rocznie (t. j. ½% miesięcznie), oraz 12% per anno za czas od 1 kwietnia 1931 do dnia dokonania wpłaty. Koszty egzekucyjne wynosić będą 3%, zamiast 5% od zaległości, co do których zaliczono koszty egz. do 1 kwietnia 1931, o ile nie zostaną podjęte ponowne kroki egzekucyjne dla ściągnięcia tychże zaległości.

Rzecz naturalna, że ci restanci, którzy uzyskali rozłożenie na raty należności za r. 1931, również korzystać mogą z ulgi w formie rat, o których mowa powyżej.

Rozporządzenie o lichwie pieniężnej

W Dz. U. Nr. 72 z 26 sierpnia b. r. ukazało się nowe rozporządzenie o lichwie pieniężnej, którego najważniejsze przepisy są następujące:

„§ 1 W pieniężnych stosunkach kredytowych nie wolno wymawiać sobie i pobierać w gotówce lub innych wartościach korzyści majątkowych w formie procentu lub w jakiejkolwiek innej formie, przewyższających stopę procentową, którą określać będzie Minister Skarbu w drodze rozporządzeń“. 2) W § 2 wyrazy: „określone w § 1 lub rozporządzeniach wydanych na zasadzie § 2 „zastępuje się wyrazami: „ustalone w rozporządzeniach wydanych na podstawie § 1 lub § 2“; w tymże paragrafie dodaje się nowy ustęp o brzmieniu następującym: „W sprawach spornych przeciwko osobom nieobjętym § 2, rozstrzyganych na podstawie ust. 1, sąd może dopuścić dowód nawet niepowołany przez strony na okoliczności w tym ustępie wymienione, jeżeli powziął o nim wiadomość z oświadczeń stron lub z akt sprawy, sąd nie jest także związany ustawowemi zasadami dowodowemi, lecz ma orzekać według swobodnego przekonania, polegającego na ocenie wszystkich okoliczności. W szczególności sąd może, jeżeli spisano dokument

umowny, wziąć pod uwagę ustne przyrzeczenia, które korzystający z kredytu dał przed, przy lub po sporządzeniu dokumentu, chociażby nie były zgodne z dokumentem".

Art. 2. Wykonanie rozporządzenia niniejszego porucza się Ministrowi Skarbu i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 3. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Z dniem tym na obszarze sądów apelacyjnych, w Warszawie, Lublinie i Wilnie w sprawach spornych rozstrzyganych na podstawie § 3 ust. 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej przeciwko osobom nieobjętym § 2 tegoż rozporządzenia dopuszczalne jest przesłuchanie stron według art. 333 336 Kodeksu postępowania cywilnego (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 29 listopada 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 83 poz. 651). Do czasu wydania rozporządzenia, przewidzianego w art. 1 p. 1 rozporządzenia niniejszego, granica dopuszczalnej stopy procentowej wynosi 15 procent od sta rocznie.

JAKIEMU PRZEDAWNIENIU ULEGA WEKSEL, OPATRZONY KLAUZULĄ EGZEKUCYJNĄ?

Przepisy ustawy wekslowej ustanawiają nader krótki termin przedawnienia dla roszczeń z weksla np. zwrotne roszczenia między żyrantami przedawniają się po 6 miesiącach od dnia, w którym żyrant wykupił weksel. Wniesienie skargi sądowej z weksla przerywa, rzecz naturalna, bieg przedawnienia, lecz następnie biegnie ono na nowo, aż do uprawomocnienia się wyroku, zasądzającego sumę wekslową. W konkretnym wypadku sądowym sprawa przedstawiała się w ten sposób:

Firma Z. uzyskała przeciw firmie H., jako żyrantowi, klauzulę z weksla, protestowanego w roku 1925. W roku 1927 weksel z klauzulą był przez firmę Z. zagubiony i decyzją sądu uznany za umorzony. W tym stanie rzeczy firma Z. wystąpiła w r. 1929 do sądu z wnioskiem o wydanie duplikatu klauzuli egzekucyjnej. Sąd Okręgowy, a następnie i Sąd Apelacyjny żądaniu temu odmówił, wychodząc z założenia, iż roszczenie firmy Z. uległo przedawnieniu wekslowemu, a ponadto art. 932 ust. postępowania cywilnego, mówiący o wydaniu duplikatu z tytułu wykonawczego wyroku. nie ma do klauzuli zastosowania.

Na skutek skargi kasacyjnej firmy Z. sprawę tę rozważał Sąd Najwyższy, który decyzję Sądu Apelacyjnego uchylił W motywach swego orzeczenia, Sąd Najwyższy zaznacza, iż, z chwilą uprawomocnienia się wyroku w sprawie wekslowej, przepisy o przedawnieniu wekslowem nie mają już zastosowania, a w grę wchodzą ogólne przepisy prawa cywilnego o przedawnieniu. Na mocy art. 103 p. 2 ustawy wekslowej, klauzula egzekucyjna postawiona jest na równi z wyrokiem i z chwilą jej uprawomocnienia się, t. j. z chwilą upływu terminu skargi dla dłużnika, termin przedawnienia jest, jak przy wyroku, 30-letni.

Jednocześnie Sąd Najwyższy wyjaśnił, iż klauzula egzekucyjna stanowi tytuł do egzekucji narówni z tytułem wykonawczym, wydanie przeto przez sąd duplikatu klauzuli jest całkowicie zgodne z prawem, oraz zgodne z art. 932 procedury cywilnej.

EKSPOZYTURA KRAKOWSKIEGO STOWARZYSZENIA KUPCÓW W KRAKOWIE - PODGÓRZU RYNEK 13 zawiadamia swych Członków, że z dniem 5 września b. r. rozpoczyna normalne urzędowanie, a dyżury i godziny dla interesentów wyznaczone są na poniedziałki, wtorki, środy, czwartki, od godziny 7.30 do 8.30 wieczorem.

WPISY NA WYŻSZE STUDJUM HANDLOWE W KRAKOWIE oraz na jednoroczny Kurs Handlowy dla Abiturjentów na rok akademicki 1932/33 odbywać się będą od dnia 1 września 1932 r. w dnie powszednie od godziny 9—12 i od 16—18 w pierwszym gmachu Wyższego Studjum Handlowego przy ulicy Sienkiewicza 4 (u wylotu ul. Karmelickiej).

Do wpisu w charakterze studenta przedłożyć należy świadectwo dojrzałości państwowej lub równorzędnej szkoły średniej ogólnokształcącej, dokument stwierdzający uregulowanie stosunku do służby wojskowej, 3 niepodklejone fotografje, oraz druki, które można nabyć w Wyższem Studjum Handlowem.

Inauguracja roku naukowego 1932/33 odbędzie się 6 października 1932 r. Początek wykładów dnia 8-go października 1932 r.

PORADNIA ARTYSTYCZNA „KILIM" powstała w Krakowie w charakterze spółdzielni z o. u. przy ul. Jagiellońskiej 4 „Krzysztofory", skupiając wybitnych artystów i architektów. Celem tejże poradni jest projektowanie i częściowe wykonanie wszelakiej architektury wnętrz, a również sklepów, portali, wywieszek sklepowych, reklamy świetlnej, wystaw, napisów, szyldów, reklamy przemysłowej i kupieckiej. Poradnia udziela **porad bezinteresownie,** pobierając honorarja za projektowanie lub t. p. czynności.

W związku z licznemi formalnościami władz przy urządzaniu portali, wywieszek, szyldów i t. p. popadają kupcy, nieznający odnośnych przepisów i wymogów ustawy, często w konflikt z władzami, co pociąga za sobą często koszty przeróbek, zmian i t. d. Niewątpliwie więc nowopowstała placówka artystyczna odda społeczeństwu, a w szczególności sferom kupieckim, poważne usługi.

narjuszy alkoholowych zagaja Zebranie Prezes Rady Centrali Zrzeszeń, p. I. Milsztejn, przedstawiając Zebranym obecną sytuację w związku z nową ustawą monopolową i rozporządzeniem wykonawczem do tejże ustawy.

Kierownik Centrali Zrzeszeń, p. B. Mundlak w dłuższem przemówieniu zreferował zmiany, wprowadzone przez Ministra Skarbu zarówno przy opracowywaniu samej ustawy, jak i w projektowanem rozporządzeniu wykonawczem.

W szczególności mówca wskazał na zasadnicze zmiany, które mają być wprowadzone w dziedzinie koncesyjnej przez zmianę toku instancji, przez unormowanie kwestji zastępstwa, będącej jedną z poważnych zmian o charakterze zasadniczym dla kupiectwa, przez uregulowanie, a raczej sprecyzowanie ujęcia hurtui detalu, wskazując także na słuszność zróżniczkowania zakładów sprzedaży napojów alkoholowych z wyszynkiem przez wprowadzenie podziału dla tych zakładów na 3 kategorje pod względem opłaty akcyzowej.

Zdaniem mówcy, aczkolwiek zarówno ustawa, jak i rozporządzenie wykonawcze wprowadzają cały szereg ułatwień i znoszą pewne ograniczenia, jednakowoż nie mogą one jeszcze zadowolić zainteresowanego kupiectwa ze względu na cały szereg przepisów, ujętych w rozporządzeniu wykonawczem, które wskutek mylnej interpretacji władz wykonawczych mogą mieć groźne następstwa dla kupiectwa.

W dalszym ciągu swego przemówienia p. Mundlak omawia sprawę zmniejszenia prowizji monopolowej od bonifikaty przewozowej w związku z wprowadzeniem scalonego podatku przemysłowego od obrotu. Zdaniem mówcy, scalenie podatku przyniosło kupiectwu zamiast spodziewanego dobrodziejstwa straty wskutek skwapliwego wykorzystania sytuacji przez Monopol Spirytusowy, który zmniejszył przy tej okazji odbiorcom prowizję monopolową, w szczególności na artykuły masowego zbytu.

Wreszcie omówił p. Mundlak sprawę kredytów komisowych w związku z żądaniem D. P. M. S. zabezpieczenia hipotecznego na udzielone kredyty, które to żądanie, aczkolwiek w zasadzie słuszne, w praktyce jednakże jest niewykonalne, gdyż koszta, związane z uzyskaniem zabezpieczenia hipotecznego czynią ten kredyt wysoko oprocentowanym zamiast dotychczasowego kredytu bezprocentowego.

W dyskusji, jaka się wyłoniła po wygłoszonym przez p. Mundlaka referacie wzięli udział pp: Rozenszejn, Messer, Wajs, Fryszman i inni. W toku dyskusji wskazano na bolączki, trapiące handel i wyszynk napojami alkoholowemi i wypowiedziano się za pozostawieniem ujęcia hurtowej i detalicznej sprzedaży w dotychczasowem brzmieniu projektowanego rozporządzenia wykonawczego, za bezwzględną koniecznością powiększenia prowizji monopolowej, względnie pozostawienia jej w ramach obowiązującej do dnia 1 lipca b. r. wysokości, oraz za przywróceniem wysokości bonifikaty przewozowej do norm poprzednich, oraz za zaniechaniem żądania przez D. P. M. S. zabezpieczenia hipotecznego na udzielane kredyty i za nadaniem tym kredytom pewnej elastyczności przez umożliwienie stopniowego spłacania kredytów w celu nienarażania przedsiębiorstwa na pozostanie bez płynnej gotówki obrotowej.

Również wypowiedziano się przeciwko § 365, który wprowadza możność cofania koncesji bez podania motywów, nie dając przytem możności jakiejkolwiek obrony od indywidualnych zarzutów Izby Skarbowej. Paragraf ten jest dalszym ciągiem art. 78 poprzedniego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o monopolu spirytusowym, stale zwalczanym przez organizacje gospodarcze.

W wyniku dyskusji powzięto cały szereg rezolucji, które będą przedstawione czynnikom miarodajnym.

Z orzeczeń podatkowych N. T. A.

POWAŻNE OBOWIĄZKI KOMISJI SZACUNKOWEJ USTALAJĄCEJ ZAOCZNIE DOCHÓD.

Na skutek indywidualnego wezwania skarżący złożył zeznanie o dochodzie na rok 1930 i wykazał dochód z budynków w kwocie 320 zł., z przedsiębiorstwa 800 zł., oraz odliczenia w kwocie 312 zł., a także wymienił 5 członków rodziny, będących na jego utrzymaniu. Komisja Szacunkowa, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, ustaliła dochód, podlegający opodatkowaniu na 6.120 zł., w tem z budynków 320 zł.,z przedsiębiorstwa 1.800 zł. i „z art. 64 ustawy" 4.000 zł., bez żadnych odliczeń i **wymierzyła podatek bez obniżenia stopy podatkowej na zasadzie art 27 ustawy. Odwołanie skarżącego Komisja Odwoławcza zaskarżonem do N. T. A. orzeczeniem nie uwzględniła.** Najwyższy Trybunał Administracyjny rozważył w granicach skargi, co następuje:

Art. 64 ustawy o podatku dochodowym przepisuje w zdaniu ostatniem, iż **Komisja, stosując określony w tym artykule sposób ustalenia ogólnego dochodu na podstawie zewnętrznych oznak, winna te oznaki szczegółowo przytoczyć w swej uchwale.**

Skarga trafnie zarzuca, że temu przepisowi **w rozpoznawanej sprawie uchybiono.**

Skarga zarzuca dalej obrazę art. 63 ustęp 2 ustawy. Władza oparła swe orzeczenie na tym prze-

pisie prawa, jak wynika z odpowiedzi na skargę, z tego powodu, iż uznała wyjaśnienia, złożone przez podatnika na przedstawione mu wątpliwości, za niewystarczające. W takim przypadku jednak **była obowiązana** — zgodnie z ustaloną w judykaturze N. T. A. wykładnią art. 63 — **zawiadomić podatnika o tem, które wyjaśnienia i z jakiego powodu jej nie zadowolniły. Uchybienie temu obowiązkowi stanowi dalszą wadliwość postępowania.**

Skarga zarzuca wreszcie, że władza nie załatwiła wniosku skarżącego o przyznanie mu ulgi z art. 27 ustawy. Odpowiedź na skargę odpiera powyższy zarzut tem, iż wobec zaoczności wymiaru, ulga z art. 27 nie może być zastosowana. Zapatrywanie to nie znajduje uzasadnienia w ustawie.

Zaoczność pozbawia podatnika prawa udziału w ustalaniu faktycznych podstaw wymiaru, oraz prawa zwalczania tych podstaw w postępowaniu odwoławczem, natomiast nie ma wpływu na zastosowanie przepisów prawa, w szczególności także art. 27, do ustalonego stanu faktycznego. Zresztą w konkretnym przypadku, skutki zaoczności z art. 63 ust. 2 nie mogły się wogóle rozciągać na kwestję prawa do ulgi z tytułu utrzymania członków rodziny wobec tego, że podane w zeznaniu okoliczności faktyczne, uzasadniające prawo do tej ulgi, nie były zupełnie przedmiotem wątpliwości władzy, przedstawionych podatnikowi. Zarzut odwołania wymagał tedy rozprawienia się.

Z tych wszystkich powodów **Najwyższy Trybunał Administracyjny zaskarżone orzeczenie uchylił z powodu wadliwości postępowania.** Wyrok Z. Rej. 5017/31 z dnia 18 maja 1932 r.

KIEDY MA WAŻNOŚĆ ZRZECZENIE SIĘ PRETENSJI PRACOWNIKA DO PRACODAWCY.

Ustawodawstwo, tyczące się pracowników, przewiduje szereg wypadków, w których pracownik, **zawierając umowę o pracę,** nie może jednostronnie czy ze zgodą pracodawcy zgodzić się na warunki gorsze, aniżeli daje mu ustawa. I tak np. nieważną jest umowa o skrócenie ustawowego terminu urlopu, o skrócenie ustawą przewidzianego okresu wypowiedzenia, zrzeczenie się wynagrodzenia za godziny nadliczbowe i t. d. Takie więc umowy, choćby na piśmie sporządzone, nie mają żadnej ważności, a w razie dochodzenia swych praw przez pracownika, Sądy wydają wyroki zatwierdzające pretensje pracownika, mimo, że z góry ze swych praw zrezygnowali. Sąd wychodzi bowiem z założenia, że pracownik, zawierając umowę dla siebie niekorzystną działał pod przymusem o tyle, iż obawiał się nieuzyskania wzgl. utraty posady.

Inaczej jednak sprawa się przedstawia, gdy umowa taka wzgl. zrzeczenie się swych praw wzgl. ich części nastąpiło **po** rozwiązaniu stosunku służbowego, t. j. gdy pracownik godzi się z pracodawcą w czasie opuszczania posady, po wypowiedzeniu itd. W tym wypadku orzecznictwo sądowe staje na zupełnie odmiennem stanowisku. Dla poinformowania zainteresowanych podajemy kilka zasadniczych orzeczeń w tej sprawie:

I. **Wyrok Sądu Najwyższego Izby I. C. z dnia 9. 9. 31 r. 1238/31.**

Aczkolwiek nieważne są wszelkie warunki umowy, regulujące mniej korzystnie dla pracownika stosunek pracy, aniżeli to czyni rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, jednak powyższy nakaz o charakterze przepisu porządku publicznego, wydany w interesie zabezpieczenia pracowników przed ewentualnym wyzyskiem, nie zmienia naczelnej zasady wolności zawierania umów, wyrażonej w art. 1134 K. C. przy likwidacji stosunku pracy, nie jest więc sprzeczne z prawem zrzeczenia się przez pracownika roszczeń z tytułu wynagrodzenia za pracę (urlon i t. p.), gdy to zrzeczenie się nastąpiło po ustaniu stosunku najmu.

II. **Wyrok Sądu Najwyższego Izby III Rw. z dnia 3. 3. 31 r. 2462/30.**

Jeżeli nastąpiło rozwiązanie stosunku służbowego na podstawie porozumienia się i przy tej sposobności pracownik, działając bez jakiegokolwiek przymusu zrzekł się wszelkich pretensyj do pracodawcy na tle tegoż stosunku wyniknąć mogących, to utracił przez to prawo dochodzenia odnośnych roszczeń.

III. **Wyrok Sądu Najwyższego Izby III Rw. z dnia 11. 3. 31 r. 2348/30.**

Złożone przez pracownika po rozwiązaniu umowy o pracę zrzeczenie się wynagrodzenia za rzekome prace dodatkowe jest ważne, chociażby złożone było pod wpływem wewnętrznej pobudki, że pracownik w razie odmowy zrzeczenia się nie otrzymuje ponownie pracy w przedsiębiorstwie.

IV. **Wyrok Sądu Najwyższego Izby I. C. z dnia 23. 2. 32 r. 1845/31.**

Powołana przez pracownika okoliczność wydania pokwitowania o zrzeczeniu się wszelkich pretensyj pod przymusem, mianowicie pod groźbą niezapłacenia jakiegokolwiek wynagrodzenia, nie ma istotnego znaczenia dla sprawy, gdyż przed pracownikiem stała w każdym przypadku otworem droga wystąpienia sądowego, a nadto nie stwierdził on w danym przypadku, by materjalna odpowiedzialność pozwanej firmy nie przedstawiała dostatecznej rękojmi uiszczenia należności po uzyskaniu przychylnego dla niego rozstrzygnięcia sporu.

Naczelny redaktor: Dr. Norbert Salpeter. — Wydawca Za Krak. Stow. Kupców: Samuel Schechter.
Redaktor odpow. Samuel Kurzman. — Drukarnia Józefa Fischera, Kraków, Grodzka 62. Telefon 104-12